

Helmondse Educatieve Agenda 2020-2030

Inhoudsopgave

Opdracht	2
De vier opgaven	
Opgave 1. Verbinding opvang/ onderwijs en jeugdhulp	6
Opgave 2. Ononderbroken ontwikkeling	10
Opgave 3. Taalondersteuning aan (anderstalige) kinderen/ jongeren en hun ouders	14
Opgave 4. Toekomstgericht onderwijs en wereldburgerschap	18
Van agenda naar uitvoering	21
Bijlage 1. Proces totstandkoming HEA	22
Bijlage 2. Betrokken partijen	23
Bijlage 3. Bronnen	25

Opdracht

Kansen van jeugdigen versterken en hen optimaal voorbereiden op de (toekomstige) samenleving. Dat is de opdracht die wij, bestuurders danwel directies van de hieronder genoemde kinderopvangorganisaties, onderwijsinstellingen en de gemeente Helmond oppakken.

We zetten ons hier, vanuit het bestuurlijk overleg kinderopvang en onderwijs, gezamenlijk voor in. Om invulling en uitvoering te geven aan de opdracht zien we de Helmondse Educatieve Agenda 2020-2030 als een belangrijke vervolgstap.

Met de Helmondse Educatieve Agenda verbinden we ons voor een langere periode aan onderstaande opgaven. Genoemde opgaven geven richting en prioritering aan de uitvoering van onze agenda:

1. Verbinding opvang en onderwijs en jeugdhulp
2. Ononderbroken ontwikkeling
3. Taalondersteuning aan (anderstalige) kinderen/ jongeren en hun ouders
4. Toekomstgericht onderwijs en wereldburgerschap

Binnen deze vier opgaven hebben wij een aantal speerpunten geformuleerd waar wij onze schouders onder zetten. Enerzijds spelen we alert in op de veranderende omstandigheden die leiden tot mogelijke belemmeringen van de ontwikkeling van jeugdigen. Daarnaast investeren we in toekomstgericht onderwijs. We sluiten hierbij aan op de (toekomstige) leefwereld van de Helmondse jeugd. Partnerschap met ouders loopt als een rode draad door de vier opgaven heen.

Een belangrijk uitgangspunt is dat we een gedeelde verantwoordelijkheid hebben voor het uitvoeren van deze agenda. Het verkrijgen en behouden van draagvlak voor de Helmondse Educatieve Agenda is hierbij essentieel. We communiceren daarom actief over de agenda met onze achterban en we maken beter gebruik van elkaars inzet en activiteiten.

Wel bepaalt elke partij of en in welke mate hij een rol dan wel verantwoordelijkheid heeft in de uitvoering om het resultaat te behalen. Dit verschilt per opgave, speerpunt en/ of activiteit.

Elke opgave kent twee bestuurlijk kartrekkers. En per activiteit zijn minstens twee partijen betrokken. Bij de uitwerking van de opgaven zoeken we continu naar verbinding. Niet alleen tussen de opgaven onderling, maar we zoeken ook verbinding met bestaand beleid en programma's en de partijen die hierbij betrokken zijn. We maken hierbij zoveel mogelijk gebruik van de huidige (formele) overlegstructuren. Flexibele vormen van samenwerking, in aanvulling op deze (formele) overlegstructuren, zijn hierbij onmisbaar.

Met de ondertekening van de Helmondse Educatieve Agenda (voortaan: HEA) verklaren we ons in te spannen om de opgaven waar te maken, ondersteunen we elkaar, maken we keuzes en spreken elkaar aan om te komen tot een optimale uitvoering.

Helmond, 5 maart 2020

Namens de gemeente Helmond:

C. Dortmans, Wethouder jeugd & onderwijs	
---	--

Namens de deelnemende kinderopvangorganisaties:

A. van Zon, Spring Kinderopvang	
V. van de Ven, Korein	
L. van der Heijden, Kindcentrum LeLa	
H. van der Hulst, Villa Vrolijk	
E. Ettema, Bereboot	
J. Groenendijk, De Sleutel	

Namens de deelnemende onderwijsinstellingen:

H. Fuchs, Stichting Openbare Basisscholen Helmond	
J. van der Heijden, Stichting QliQ Primair Onderwijs	
M. van Ekert, Stichting Scholen Parochie H. Bernadette	
C. Schellens, Stichting Katholiek Basisonderwijs De Goede Herder	
N. Emre, Stichting Islamitische Scholen Helmond en omgeving	
B. van der Meijs, Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina	
M. Liebrecht, Ver. Chr. Nat. Schoolonderwijs De Rank	
L. Spee, Stichting voor Montessori-onderwijs Zuidoost Nederland	
H. Dekker, Stichting Pallas, Vrije school Peelland	
L. van Genugten, Stichting Openbaar Onderwijs Jan van Brabant	
R. Aarts, OMO-Scholengroep	

H. de Vries, Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra	
J. Versteeg, Aloysius Stichting	
M. Oldenburg, Stichting Zuiderbos	
J. Clevis, Stichting Vitus Zuid	
W. Piek, ROC Ter AA	
A. Verbeek, Helicon MBO Helmond*	
R. Verbruggen, Hogeschool De Kempel	

Opgave 1. Verbinding opvang/onderwijs en jeugdhulp

Heeft een jeugdige¹ andere of meer ondersteuning nodig dan opvang en/ of onderwijs kan bieden? Dan bekijken we samen – opvang/ onderwijs en jeugdhulp (toegang)- met de jeugdige en zijn of haar ouders/ opvoeders² wat er nodig is. De jeugdige met de hulp- of ondersteuningsvraag staat centraal.

Inleiding

De meeste jeugdigen in Helmond groeien gelukkig zonder noemenswaardige problemen op. Maar op het moment dat er een belemmering plaatsvindt in zijn of haar ontwikkeling en extra ondersteuning of hulp nodig is, is het belangrijk dat deze vraag zo vroeg mogelijk gesignaleerd, opgepakt en afgestemd wordt door opvang/ onderwijs of de gemeentelijk toegang. De jeugdige met de hulp- of ondersteuningsvraag staat hierbij centraal.

Het onderwijs en de gemeente hebben de afgelopen jaren hard gewerkt om passend onderwijs en de decentralisatie van de jeugdzorg in te richten en daarmee antwoord te geven op bovenstaande hulp- en ondersteuningsvragen. Er zijn nieuwe organisatiestructuren en werkwijzen ontstaan. Financieringsstructuren zijn veranderd. In een paar jaar tijd is veel gerealiseerd, waarbij tevens verschillende vormen van samenwerking zijn ontstaan.

Hoewel de meeste jeugdigen op een passende plek in het onderwijs zitten en jeugdhulpaanbod krijgen als dat nodig is, constateren we tegelijkertijd dat er nog een aantal vraagstukken ligt wat betreft de verbinding tussen opvang/ onderwijs en jeugdhulp. Bijvoorbeeld het grijze gebied tussen de wetgevingen van passend onderwijs en jeugdhulp, waarbij het op onderdelen niet altijd voldoende duidelijk is wie nu waar voor verantwoordelijk is en wie moet betalen. Er is onduidelijkheid over gegevensuitwisseling. Ook hebben we te maken met de verschillende organisatiestructuren die van invloed zijn op de samenwerking. Kortom, er liggen nog een hoop uitwerkingpunten om de verbinding te versterken.

Om een betere verbinding tussen kinderopvang/ onderwijs en jeugdhulp te krijgen, zien we voor de gemeentelijke toegang en de zorgstructuur³ vanuit de opvang/ onderwijs een sleutelpositie weggelegd, waarbij de jeugdige (met zijn ouders) de hoofdrol speelt. Uiteraard zijn er, afhankelijk van de voorliggende vraag, ook andere partijen betrokken, zoals bijvoorbeeld jeugdgezondheidszorg, leerplicht, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC), jeugdhulpaanbieders, welzijnswerk, etc.

Zoals eerder benoemd zijn er verschillende vormen van samenwerking in Helmond en is er afgelopen jaren hard gewerkt om de verbinding vorm te geven. We zien dit bijvoorbeeld terug bij:

- De afspraak dat alle scholen in Helmond een contactpersoon vanuit de gemeentelijke toegang (front-office) hebben. Op het moment dat er een vraag ligt, kunnen zij deze professional benaderen en sluit deze aan bij de zorgstructuur van de school. Deze werkwijze wordt geëvalueerd.
- De Gezins- en Jongerencoaches sluiten als extern lid aan bij de Adviescommissie toewijzingen (ACT van het Samenwerkingsverband Helmond-Peelland VO op het moment er een jongere in een traject zit voor extra ondersteuning en er een jeugdhulpvraag ligt. Andersom gebeurt dit ook: vanuit leerplicht of vanuit de gezins- en jongerencoaches.
- Scholen buiten Helmond waar Helmondse leerlingen op zitten kunnen contact opnemen met de Front-office van de gemeente Helmond voor ondersteuning en advies.
- De mogelijkheid dat kinderen met het Syndroom van Down regulier onderwijs kunnen volgen op basis van een gezamenlijk arrangement.

---

¹ Jeugdige: 0-23 jaar, naast jeugdige zal afhankelijk van de context soms gekozen worden voor de term kind en soms voor jongere.

² Ouders/ opvoeders: hierna ouders

³ Samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs, zorgteams op de kinderopvang/ scholen

- Het MBO die als regioschool gebruik kan maken van het brede netwerk van de gemeentelijke toegang, ook voor leerlingen die niet uit Helmond komen.

Speerpunten

Binnen deze opgave investeren we de komende jaren in het verbeteren van de aansluiting tussen de gemeentelijke toegang en opvang en onderwijs en werken we toe naar een betere integrale aanpak van opvang/ onderwijs en jeugdhulp. Ruimte voor reflectie, van elkaar leren en aandacht voor partnerschap met ouders en jongeren zijn hierbij belangrijke (rand)voorwaarden.

We sluiten met onze speerpunten aan bij de Kadernota Sociaal Domein Helmond 2019-2022 en de Ondersteuningsplannen 2018-2022 van Samenwerkingsverbanden Helmond-Peelland PO respectievelijk Helmond-Peelland VO. Ook laten wij ons inspireren door het in het najaar van 2018 verschenen rapport *Met Andere Ogen* van René Peters. De adviezen⁴ uit dit rapport geven richting aan de wijze waarop de aansluiting tussen kinderopvang, onderwijs, (jeugd)gezondheidszorg en jeugdhulp kan worden verbeterd. Door tevens als aandeelhouder te participeren in het landelijk programma *Met Andere Ogen* maken we onderdeel uit van een lerend netwerk van onderwijs, zorg, gemeenten en ouders waar kennis en kunde over een betere aansluiting gedeeld worden.

1. Verbeteren aansluiting gemeentelijke toegang bij opvang/ onderwijs

Omdat jeugdigen een belangrijk deel van hun tijd doorbrengen op school en op de opvang, zijn deze locaties vaak trefpunt van signalen en is het de vertrouwde plek waar jeugdigen en/ of hun ouders/ opvoeders hun vragen en problemen delen. We vinden het belangrijk dat de gemeentelijke toegang (gezins- en jongerencoaches) laagdrempelig en vroegtijdig aansluit bij de ondersteuningsstructuur van opvang en het onderwijs. Vanuit de gemeentelijke toegang zijn daarom vaste en deskundige medewerkers verbonden aan de interne ondersteuningsstructuur op de scholen. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor ouders, leerkrachten en zorgcoördinatoren. Verbeterpunten halen we uit de tussenevaluatie van de aansluiting van de gemeentelijke toegang bij de opvang/ scholen en de wijze van toe leiden in de scholen en opvang.

2. Toewerken naar een integrale aanpak opvang/onderwijs en jeugdhulp

We zetten in op het beter en slimmer regelen van de combinatie van kinderopvang/onderwijs en jeugdhulp door een integrale aanpak. De ondersteuningsbehoefte van de jeugdige (en de ouders) staat hierbij centraal. We creëren lokaal ruimte om tot maatwerkoplossingen te komen. Dit gebeurt onder andere via individuele en collectieve onderwijszorgarrangementen, waarbij er afspraken gemaakt worden tussen opvang/onderwijs, de gemeentelijke toegang (jeugdhulp) en de jeugdige met zijn of haar ouders. Meestal leidt dit tot een oplossing, maar het roept tegelijkertijd vaak ook onduidelijkheden en vragen op. Want was de maatwerkoplossing achteraf gezien de juist passende oplossing? Een gedeeld kader wordt gemist.

Deze onduidelijkheden hebben vaak te maken met het grijze gebied tussen de diverse wetgevingen. Het kan dan gaan om interpretatie van wetgeving, maar ook op welke wijze systemen ingericht zijn en wie waarvoor verantwoordelijk is en moet betalen. We richten daarom nog meer met elkaar een proces in waarlangs een integrale aanpak verder vormgegeven kan worden. We werken toe naar gerichte (structurele) oplossingen en samenwerkingsafspraken om de passende zorg en onderwijs op elkaar aan te laten sluiten. Dit vraagt allereerst dat we eerst de prangende knelpunten met betrekking tot het grijze gebied in kaart brengen. Vervolgens zetten

⁴ Adviezen rapport *Met andere ogen*: 1. Verbreden van teams, 2. Inperken vrijstellingen 5a, 3. Betrekken van ouders en kinderen essentieel voor resultaat, 4. Brede lokale afspraken onder regie gemeente, monitoring op het niveau waarop gezamenlijke afspraken zijn gemaakt, 6. Budget en beleid moeten poreuze randen hebben

we stappen om deze knelpunten op te lossen. Daarnaast hebben we aandacht voor het afstemmen van de bestuurlijke realiteit met de uitvoeringsrealiteit en evalueren het proces. Goede voorbeelden delen we met elkaar.

Collectieve onderwijs-zorgarrangementen

Het uitgangspunt van een onderwijs-zorgarrangement (oza's)⁵ is het ondersteunen van de reguliere onderwijsontwikkeling van een jeugdige en continuïteit in de schoolloopbaan. Op het moment er voor een groep jeugdigen een soortgelijke ondersteuningsbehoefte ligt, kan een collectief onderwijs-zorg arrangement voor deze groep georganiseerd worden. Naast de individuele maatwerkoplossingen, zetten we de komende periode daarom ook in op het uitbreiden, ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van een aantal collectieve oza's. Om dit te realiseren starten we met een inventarisatie aan welke collectieve oza's in Helmond het meest behoefte is en stellen we vast onder welke condities deze uitgevoerd worden.

3. Leren van elkaar

Ruimte voor reflectie, elkaars taal beter begrijpen en van elkaar leren zijn belangrijke randvoorwaarden om de verbinding tussen opvang, onderwijs en jeugdhulp te versterken. Dit doen wij door structureel de gezamenlijke werkprocessen te analyseren. We verwachten hiermee een stevigere samenwerking. Maar ook door vanuit een open en nieuwsgierige houding te werken en elkaar vragen te blijven stellen. Via diverse (kennis)bijeenkomsten leren we van en met elkaar.

Daarnaast hebben we samen aandacht voor de rol van ouders ,op welk wijze wij hen betrekken en hoe wij hen het eigenaarschap terug geven. Ouders spelen namelijk een cruciale rol bij de ontwikkeling van hun kind. Wanneer professionals en ouders goed contact met elkaar hebben en elkaar weten te vinden rondom de jeugdige, levert dat een positieve bijdrage om de jeugdige verder te helpen. De professional sluit hierbij aan op de beleefwereld van ouders en zet in op partnerschap met ouders. Zo kan samenwerking ontstaan waarbij ook ouders en professionals van elkaar leren en er écht contact is. Het plan van en voor de jeugdige wordt dan beter uitvoerbaar.

Activiteiten

Verbinding opvang/ onderwijs en jeugdhulp		
Speerpunt en resultaat	Activiteiten	Betrokken partners
Verbeteren aansluiting van de gemeentelijke toegang (front-office/ sociale teams) bij de kinderopvang/ onderwijs, zodat de ondersteuningsvraag van de jeugdige vroegtijdig en gezamenlijk wordt opgepakt.	Activiteit: 1. Evaluatie aansluiting Gezins- en Jongerencoaches bij opvang en onderwijs 2. Maken van afspraken tussen opvang, onderwijs en gemeentelijke toegang op basis van uitkomsten evaluatie	<i>HEA partners</i> <i>Samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO</i> <i>Samenwerkingsverband Helmond-Peelland VO</i> <i>Andere partners:</i> <i>Jeugdgezondheidszorg</i>
Integrale aanpak door opvang-onderwijs/ gemeentelijke toegang (jeugdhulp), zodat passende ondersteuning wordt geboden.	1. In kaart brengen van de meest prangende knelpunten m.b.t. het grijze gebied in het aanbod opvang/onderwijs/zorg: Concreet gaat het dan om het in kaart brengen in welk type casus/situaties de gemeente danwel onderwijs een oplossing gefaciliteerd heeft,	<i>HEA partners</i> <i>Samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO</i> <i>Samenwerkingsverband Helmond-Peelland VO</i>

⁵ Een oza is een integrale samenwerking rondom kind en ouders tussen onderwijs, jeugdhulp en/ of zorg. Deze samenwerking komt tot stand als kinderen naast ondersteuning in het (speciaal) onderwijs ook jeugdhulp en/ of zorg nodig hebben op basis van 1 kind- 1 plan- 1 regisseur. Oza's kunnen rondom een individueel kind, maar ook voor groepen worden georganiseerd. Het uitgangspunt van een oza is het ondersteunen van de reguliere onderwijsontwikkeling van het kind en het tegengaan van discontinuïteit in de schoolloopbaan, zoals bv thuiszitten (bron: NJI).

	<p>terwijl beide partijen van elkaar dachten dat de ander eigenlijk aan zet was.</p> <p>2. Werkafspraken maken om de passende zorg en onderwijs beter op elkaar aan te laten sluiten met aandacht voor afstemming bestuurlijke en uitvoeringsrealiteit + evaluatie</p> <p>3. Delen van goede voorbeelden van integrale aanpak</p> <p>4. Onderzoeken, ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van collectieve thuisnabije oza's.</p>	<p><i>Andere partners:</i> Jeugdgezondheidszorg Jeugdhulp Welzijnsinstelling Senzer Etc.</p>
<p>We leren van elkaar, zodat we processen kunnen verbeteren en daarmee de verbinding van opvang/ onderwijs met jeugdhulp versterken.</p>	<p>1. Cyclisch evalueren van samenwerkingsprocessen met als eerste stap: onderzoeken van geschikte werkwijzen, maar ook gebruik maken van wat er al is.</p> <p>2. Continuëren casuïstiek analyse die zich toespitst op het snijvlak passend onderwijs en jeugdhulp.</p> <p>3. Organiseren bijeenkomsten om van en met elkaar te leren en het faciliteren van deelname hieraan.</p> <p>4. Invulling geven aan op welke wijze partnerschap met ouders onderdeel is van (werk)afspraken.</p>	<p><i>HEA partners</i> <i>Samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO</i> <i>Samenwerkingsverband Helmond-Peelland VO</i></p> <p><i>Andere partners:</i> Jeugdgezondheidszorg Jeugdhulp Welzijnsinstelling Etc.</p>

Opgave 2. Ononderbroken ontwikkeling

We willen dat jeugdigen zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen en daarbij de kans krijgen hun talenten te ontdekken, zodat zij mee kunnen doen aan onze (toekomstige) samenleving. Wij verwachten hun toekomst positief te beïnvloeden door – bij de overgangsmomenten- de drempels die de ontwikkeling in de weg staan zoveel mogelijk weg te nemen. Ook investeren we in een brede leer- en ontwikkelomgeving. Partnerschap met ouders is een belangrijke voorwaarde om deze opgave zo optimaal mogelijk uit te voeren.

Inleiding

Wij willen dat jeugdigen zo min mogelijk belemmerd worden in hun ontwikkeling, zodat zij zo optimaal mogelijk mee kunnen doen aan onze (toekomstige) samenleving. Door te streven naar een ononderbroken ontwikkel- en leerlijn van opvang via onderwijs naar arbeidsmarkt verwachten wij hun toekomst positief te beïnvloeden. De basis hiervoor ligt er al. De kinderopvang, het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs zorgen immers voor een samenhangend aanbod, waarin het duidelijk is hoe de overgangen verlopen. Uiteindelijk werken alle partijen er naar toe dat jongeren het onderwijs verlaten met minimaal een startkwalificatie⁶ op zak en/ of een gevulde rugzak hebben voor een goede plek op zowel de arbeidsmarkt als in de samenleving. En wel op een manier die aansluit bij de eigen persoonlijkheid en talenten van de jongere.

Soepele overgang

We constateren echter dat het samenhangende aanbod dat er is, niet voor alle kinderen en jongeren leidt tot een ononderbroken ontwikkeling. We focussen ons daarom binnen deze opgave op het moment dat de 'landing' bij een overgang niet helemaal soepel verloopt en het moment dat de jeugdige tijdens zijn of haar schoolcarrière tussentijds vastloopt. Zodra belemmeringen zich op deze momenten voordoen, werken we samen aan een oplossing. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om een jongere die gebaat is bij een net iets andere route dan de standaardroute om een diploma te halen of zijn juiste plek te vinden op de arbeidsmarkt. Om te komen tot gezamenlijke oplossingen vraagt vertrouwen, lef om buiten de kaders afspraken te maken en een heldere regievoering. In alle gevallen wordt hierbij gedacht en gehandeld vanuit het belang van de jeugdige in samenspraak met de ouders.

Partnerschap met ouders

Wanneer professionals en ouders goed contact met elkaar hebben en elkaar weten te vinden rondom de jeugdige, heeft dat een positieve invloed op zijn of haar ontwikkeling. Dit contact is er niet pas op het moment er zorgen zijn, maar start al bij de aanmelding voor de desbetreffende opvang- of onderwijsplek. Partnerschap met ouders is daarom een belangrijk onderdeel dat bijdraagt aan de ononderbroken ontwikkeling.

Brede leer- en ontwikkelomgeving

Een ononderbroken ontwikkeling wordt niet alleen gefaciliteerd door het samenhangende aanbod van opvang en onderwijs. Een jeugdige ontwikkelt zich overal, ook thuis, op straat of op de sportclub. Wij vinden het dan ook belangrijk dat alle jeugdigen tijdens, in het verlengde van schooltijd of in hun vrije tijd een kwalitatief, brede basis van kennis en activiteiten aangeboden krijgen. Op deze manier kunnen zij zich zo breed mogelijk ontwikkelen en hun talenten ontdekken. Dit doen wij samen met andere (regionale) partners. Extra aandacht gaat uit naar die kinderen en jongeren die vanuit hun achtergrond en/ of financiële situatie hierin belemmerd worden. Voor hen worden kansrijke activiteiten georganiseerd.

---

⁶ Startkwalificatie: minimaal diploma Havo, vwo, mbo-2 of hoger, voor jongeren met een vrijstelling van de leerplicht, een diploma/ getuigschrift van het Praktijkonderwijs of leerling zijn op het speciaal onderwijs vallen hier buiten

In Helmond zijn al vele voorbeelden te noemen van grote programma's tot kleinere eigenstandige initiatieven die zich richten op soepele overgangen, partnerschap met opvoeders en een brede leer- en ontwikkelomgeving. Een greep uit deze voorbeelden:

Soepele overgangen:

- Via het onderwijsachterstandenbeleid, de aanpak voortijdig schoolverlaten en de aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt vinden interventies plaats om de overgangen zo soepel mogelijk te laten verlopen.
- Verschillende basisscholen vormen met een kinderopvangorganisatie kindcentra 0-13, waar een brede leer- en ontwikkelomgeving gecreëerd wordt. Op sommige basisscholen draaien pilots waarbij peutergroepen en kleutergroepen integreren.
- Het primair onderwijs en voortgezet onderwijs werken samen om een doorgaande lijn te creëren en gebruik te maken van elkaars professionaliteit, zoals de lessencyclussen voor Meer- en Hoogbegaafde kinderen uit het primair- en het voortgezet onderwijs en de Vakroute van het Vakcollege.

Partnerschap met ouders:

- Er is sprake van een warme overdracht van zorgpeuters en peuters met een VVE-indicatie naar het basisonderwijs samen met de ouders.
- Er worden diverse activiteiten voor ouders binnen de kinderopvang en het onderwijs georganiseerd, zoals in het leescafé of themabijeenkomsten voor ouders en kinderen, etc.

Brede leer- en ontwikkelomgeving:

- De Verlengde Schooldag, waarbij basisschoolleerlingen aansluitend op school aan een aanbod kunnen deelnemen om hun wereld te verbreden. Dit aanbod is gelinkt aan de door school gehanteerde leerlijnen.
- Sjors Sportief/ Creatief: basisschoolleerlingen kunnen op een laagdrempelige manier kennismaken met een grote verscheidenheid aan sporten en creatieve activiteiten om zich rustig te oriënteren op de sportieve/ culturele 'markt' en zo hun talenten ontdekken.
- Buitenschoolse opvang werkt samen met sportverenigingen/ de culturele sector met als aanbod muziek, theater, dans in de vorm van workshops voor kinderen.

De opgave *Ononderbroken ontwikkeling* staat niet op zichzelf, maar heeft ook een directe relatie met de andere opgaven van de Helmondse Educatie Agenda. Of het nu gaat om de taalontwikkeling in de opgave *Taalondersteuning* of de opgave *Verbinding kinderopvang/ onderwijs en jeugdhulp*. Deze opgaven hebben grote invloed op de ononderbroken ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Speerpunten

Binnen deze opgave richten we ons de komende periode op de volgende speerpunten.

1. Versterken samenwerking van partijen voorafgaand aan de overgangsmomenten

We willen onze jeugdigen met zo min mogelijk hobbels hun onderwijsloopbaan laten doorlopen en zorgen hierbij voor soepele overgangen. Op het moment dat de ontwikkellijn van een jeugdige onder druk staat en het aanbod of de werkwijze niet toereikend is, creëren we met elkaar een gezamenlijk vangnet. We pakken hiaten aan, zoals de onduidelijkheid over de uitwisseling van gegevens. Ook zoeken we naar oplossingen die ervoor zorgen dat jeugdigen op het juiste moment de juiste kansen en mogelijkheden aangeboden krijgen om optimaal door te stromen. Dit alles vraagt dat we weten wat er is, een goede samenwerking tussen de betrokken partijen, gebruik te maken van elkaars expertise en duidelijkheid over wie de regie voert. Soms moeten we hiervoor van de gebaande paden afwijken om bijvoorbeeld een andere, alternatieve route aan te bieden.

Op het moment dat er in randvoorwaardelijke sfeer ruimte gecreëerd moet worden om door te pakken, dan regelen we dat en maken hier afspraken over.

2. Versterken actief partnerschap met ouders

Ouders spelen een cruciale rol bij de ontwikkeling van hun kind. We zetten daarom in op een goed contact tussen de professionals en de ouders, waarin zij samen optrekken om de ontwikkeling van het kind zo goed mogelijk te laten verlopen. De professional sluit hierbij aan op de beleefwereld van ouders.

Met elkaar gaan we aan de slag om gezamenlijke uitgangspunten vast te stellen wat elke partij minimaal doet rondom het actief partnerschap met ouders. Kinderopvang en onderwijs geven vanuit hun eigen visie invulling aan het partnerschap met ouders. Als het gaat om kindcentra 0-13 jaar dan geven kinderopvang en onderwijs logischerwijs samen invulling aan één visie.

3. Investeren in een brede leer- en ontwikkelomgeving

Wij willen dat jeugdigen zich zo breed mogelijk kunnen ontwikkelen en daarbij de kans krijgen hun talenten te ontdekken. Jeugdigen krijgen dan ook tijdens, in het verlengde van schooltijd of in hun vrije tijd een kwalitatieve, brede basis van kennis en activiteiten aangeboden. Dit doen wij samen met andere (regionale) partners. Denk bijvoorbeeld aan sportclubs, de culturele sector, organisaties voor welzijn, maar ook aan vrijwilligersorganisaties en het bedrijfsleven. Wij brengen het gesubsidieerde aanbod in kaart en vertalen het in een actueel overzicht en kijken waar de verbindingen liggen. Wij hebben extra aandacht voor kinderen die vanuit hun achtergrond of financiële situatie niet of nauwelijks meedoen aan al het beschikbare aanbod, zoals bijvoorbeeld de *Verlengde Schooldag*. Op deze manier hopen wij hun kansen te vergroten.

Activiteiten

Onderbroken ontwikkeling		
Speerpunt en resultaat	Activiteiten	Betrokken partners
Versterken van samenwerking van partijen op de overgangsmomenten, zodat er een gezamenlijk vangnet is om jeugdigen op het juiste moment de juiste kansen en mogelijkheden te bieden om zich optimaal te ontwikkelen.	<p>1a. (Bestuurlijke) afspraken maken over de overdracht tussen de overgangsmomenten met extra aandacht voor de onderdelen gegevensuitwisseling en regievoering.</p> <ul style="list-style-type: none"> Gegevensuitwisseling: onduidelijkheid over AVG bij partijen mag geen belemmering zijn bij de overdracht. Regievoering: duidelijkheid over regievoering en aangesloten partijen. <p>2. Kennis/ expertise over initiatieven delen tussen partijen die betrokken zijn bij de verschillende overgangen.</p> <p>3. In kaart brengen welke hiaten er zijn op de overgangen (mede vanwege wetgevingen) en hiervoor praktische oplossingen bedenken en implementeren.</p>	<i>HEA partners</i>
Versterken partnerschap met ouders, zodat de ontwikkeling die je de jeugdige gunt een doorlopend proces is en zo goed mogelijk verloopt.	<p>1a. Met elkaar uitgangspunten vaststellen van wat we verstaan onder partnerschap met ouders.</p> <p>1b. Op basis van uitgangspunten: invulling geven aan actief partnerschap met ouders door kinderopvang en onderwijs en ouders.</p> <p>2. Het in kaart brengen van mogelijkheden en uitwisselen van kennis om de invulling van partnerschap met ouders te versterken.</p>	<i>HEA partners</i> <i>Andere partners:</i> Ouders
Investeren in een brede leer- en ontwikkelomgeving tijdens en in het verlengde van schooltijd, zodat jeugdigen meer kansen krijgen om hun talent(en) te ontdekken en zich zo breed mogelijk ontwikkelen.	<p>1a. Het in kaart brengen van het (gesubsidieerde) aanbod voor kinderen en jongeren om hun talenten te ontdekken en vertalen in een actueel overzicht.</p> <p>1b. Inzichtelijk maken op welke wijze dit aanbod bijdraagt aan het speerpunt.</p> <p>2. Het aanbod zoveel mogelijk samenhangend aanbieden.</p>	<i>HEA partners</i> <i>Andere partners:</i> Maatschappelijke organisaties: zoals bijvoorbeeld: LEV-groep, JIBB+, bibliotheek, etc.

Opgave 3. Taalondersteuning aan (anderstalige) kinderen/jongeren en hun ouders

Vormt taal een belemmering in de ontwikkeling van een jeugdige? Dan hebben wij een gezamenlijke aanpak om deze jeugdige en zijn of haar ouders extra te ondersteunen en een passend aanbod in opvang en onderwijs te bieden.

Inleiding

*'Taal is een brug die een verbinding maakt tussen wat zich afspeelt in jouw wereld en daarbuiten.'*⁷

Een goede beheersing van de Nederlandse taal is noodzakelijk om onderwijs goed te kunnen volgen, mee te kunnen doen en verder te komen in de maatschappij. Taal en cultuur zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Iedere taal heeft zo zijn eigenheid. Wil je effectief communiceren, dan is de taal leren spreken één aspect maar moet je ook andere taalvaardigheden verder ontwikkelen en je kunnen aanpassen aan je taalomgeving. Binnen deze opgave richten we ons op twee doelgroepen, namelijk de kinderen met een (hoger risico op) taalachterstand en anderstalige kinderen.

Kinderen met (een hoger risico op) een taalachterstand

Zo'n 20% van de Helmondse kinderen heeft (een hoger risico op) een taalachterstand⁸. Zij hebben geen beperking in de aanleg, maar hun achterstand komt door de omgeving waarin zij opgroeien. Er is sprake van een taalarme omgeving, doordat bijvoorbeeld ouders een laag opleidingsniveau hebben of weinig onderwijs hebben genoten. Ook andere factoren zoals armoede en onveiligheid in het gezin spelen hierin een rol. Deze kinderen wonen voornamelijk in de wijken Helmond-Oost, Binnenstad, Helmond West en Helmond Noord. Taalachterstanden zien we in Helmond ook op latere leeftijd.⁹

Anderstalige kinderen

Binnen de kinderopvang en het onderwijs zien we een (geconcentreerde) toename van anderstalige kinderen. Op het moment dat de ouders hun eigen moedertaal vloeiend spreken en schrijven, pikken deze kinderen de Nederlandse taal makkelijker op. Maar als de taalvaardigheid van de ouders zelf minder hoog is en zij de Nederlandse taal niet of nauwelijks spreken, dan zien we dat het kinderen vaak ook meer moeite kost om de taal te leren. Ook deze kinderen wonen voornamelijk in de wijken Binnenstad, Helmond-Oost, Helmond-West, Helmond-Noord en Rijpelberg.¹⁰

Om te realiseren dat deze kinderen niet belemmerd worden in hun ontwikkeling vanwege een taalachterstand of taalbarrière werken wij toe naar een passend aanbod in opvang en onderwijs. We richten ons hierbij ook op de ouders, want zij hebben grote invloed op de (taal)ontwikkeling van hun kind. Dit doen wij door ouders handvatten te bieden op welke wijze zij hun kind het beste kunnen ondersteunen en stimuleren in de taalontwikkeling.

Kinderopvangorganisaties, onderwijs, maar ook de bibliotheek, de LEV-groep en het consultatiebureau 0-4 jaar zijn hier al flink mee aan de slag. Waar de focus van het aanbod ligt, hangt af van de doelgroep en wat het beste aansluit op de behoefte van deze kinderen. Op deze wijze creëren wij het passende aanbod. Het huidige aanbod bestaat onder andere uit:

---

⁷ www.ReginaCoeli.nl

⁸ <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2019/07/onderwijsachterstanden-per-gemeente-2017>

⁹ Uit onderzoek blijkt dat meer dan 16% van de Helmondse inwoners tussen de 16 en 65 jaar moeite heeft met lezen en schrijven. Dit is het gemiddelde van alle wijken. In de vier genoemde gebieden ligt het percentage beduidend hoger. https://www.lezenenschrijven.nl/uploads/editor/WEB-SLS_ROA_public_170x240_v2016juni.pdf

¹⁰ > 40% Bron: BRP

- Voor- en vroegschoolse educatie (VVE), waarbij kinderen met (een hoger risico op) een taalachterstand vroegtijdig in beeld zijn en deel kunnen nemen aan het VVE-aanbod. Het uiteindelijke doel is dat zij met een zo klein mogelijke, maar het liefst zonder taalachterstand starten in groep 3.
- Via de Taal- en Topklassen krijgen kinderen die vanwege een taalachterstand niet op hun eigenlijke didactische niveau presteren een jaar lang een intensivering van het taalaanbod in het basisonderwijs.
- Kinderen van 4 tot 12 jaar die minder dan een jaar in Nederland verblijven starten het eerste jaar op kindcentrum Mozaïek in de nieuwkomersklas. Kinderen van 12 tot 18 jaar die minder dan 2 jaar in Nederland wonen, volgen de eerste twee jaar voortgezet onderwijs voor anderstaligen op nevenvestiging Gasthuisstraat van het Jan van Brabant College.
- Op diverse manieren worden ouders de hand gereikt om hun kind te ondersteunen en stimuleren in hun (taal)ontwikkeling: Boekstart, VoorleesExpress, de bibliotheek op school en andere ouderactiviteiten binnen de kinderopvang en het onderwijs, zoals het leescafé of themabijeenkomsten voor ouders en kinderen, etc.
- Taalklassen voor anderstalige en laagtaalvaardige ouders op scholen vanuit diverse (vrijwilligers)initiatieven. Vaak is er sprake van een incidenteel aanbod, terwijl qua belangstelling een structureel aanbod gewenst is. Ook kunnen ouders gebruik maken van taalpunten, taalmaatjes en het aanbod vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs, om zo de Nederlandse taal te leren of te verbeteren.

Speerpunten

Aanvullend op deze stevige basis, richten we ons bij de aanpak van taalondersteuning en het bieden van een passend aanbod in de komende periode op de volgende speerpunten:

1. Intensiveren van het aanbod in de voorschoolse periode

Met het aanbod van voorschoolse educatie voor peuters van 2,5 tot 4 jaar investeren we zo vroeg mogelijk in de (taal)ontwikkeling van de jongste kinderen. Vanaf 2020 breiden we het uren aanbod voor voorschoolse educatie uit, zodat peuters met een verwijzing voor voorschoolse educatie extra aanbod krijgen. Het betreft hier een wettelijke taak.

Door het uitbreiden van het voorschoolse aanbod verwachten we dat het aantal kinderen dat met een grote (taal)achterstand naar de basisschool gaat, kleiner wordt en de basis beheersen om een goede start te maken op de basisschool. Dit betekent dat zij minimaal taalvaardig genoeg zijn om hun vragen te stellen/ behoeften kenbaar te maken aan de leerkracht en eenvoudige opdrachten kunnen begrijpen.

Ook draagt de uitbreiding van het aanbod bij aan het vroegtijdig signaleren van een taalachterstand of eventuele taalstoornis. Hierdoor kan eerder geconcludeerd worden of een extra ondersteuningsaanbod op het basisonderwijs nodig is of een eventuele verwijzing naar speciaal onderwijs. Dit is onderdeel van de opgave *Verbinding kinderopvang en onderwijs met jeugdhulp*.

2. Versterken taalaanbod op basisscholen

Taalontwikkeling is prioriteit op de basisscholen in bovengenoemde wijken. Dit is zichtbaar op het schoolrooster, in de inrichting op school en ook door continue met woorden en taal in de weer te zijn. Taalontwikkeling en deskundigheidsbevordering van de leerkrachten op dit vlak maken onderdeel van het locatieplan VVE en van de jaarplannen op school. Daarnaast zijn scholen op zoek naar een continue verbetering en ontwikkeling op het gebied van taal voor leerlingen. Voor elk kind zo passend mogelijk. Scholen zoeken hierbij naar de juiste inzet van (nieuwe) middelen en/of expertise via collegiale consultatie en kennisdeling.

3. Versterken rol van de ouders

Ouders spelen een cruciale rol bij het stimuleren van de (taal)ontwikkeling van hun kind. Het opbouwen van een vertrouwensrelatie en een goede samenwerking tussen de professional en ouder vormt een belangrijke basis.

Wij ondersteunen ouders die moeite hebben bij het stimuleren van de taalontwikkeling van hun kind bij het invullen van deze rol. Het is hierbij van wezenlijk belang aandacht te hebben voor de achtergrond van de ouders en aan te sluiten op hetgeen voor deze ouders betekenis heeft. Bij het bieden van handreikingen aan ouders om de taalontwikkeling van hun kind te stimuleren houden we hier rekening mee.

Ook kijken we op welke wijze taalklassen voor ouders meer structureel vorm kunnen krijgen op scholen waar veel anderstalige kinderen naar toe gaan.

4. Versterken taalaanbod voor anderstalige kinderen

(Voor)scholen zoeken naar de juiste inzet van (nieuwe) middelen en/of expertise om te werken aan de taalontwikkeling van leerlingen. Naast het huidige aanbod gaan we onderzoeken wat de kinderopvang en het onderwijs nodig hebben om anderstalige kinderen nog beter te kunnen begeleiden en onderwijs te geven en ouders te kunnen ondersteunen in hun rol.

Hierin nemen we kennis- en expertisedeling rondom NT2 en deskundigheidsbevordering hoe om te gaan met culturele verschillen als onderdelen mee. Op basis van de uitkomsten bepalen we welke interventies het beste aansluiten bij de behoefte die er ligt vanuit de kinderopvang en het onderwijs. Dit is tevens onderdeel van de opgave *Toekomstgericht onderwijs en wereldburgerschap*.

Activiteiten

Taalondersteuning aan (anderstalige) kinderen/ jongeren en hun ouders		
Speerpunt en resultaat	Activiteiten	Betrokken partners
Intensiveren van het aanbod in de voorschoolse periode, zodat kinderen de basis beheersen om een goede start te maken op de basisschool. D.w.z. taalvaardig genoeg zijn om vragen te stellen/ behoeften kenbaar te maken aan de leerkracht en eenvoudige opdrachten kunnen begrijpen en omzetten in handelen.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoeren van VVE (vroegtijdige signalering, toeleiding, doorgaande lijn, dekkend voorschools aanbod, resultaatafspraken VVE) 2. Uitbreiden van het voorschoolse aanbod naar 960 uur 3. Ouders- zo nodig- met ambassadeurs uit de doelgroep stimuleren hun kind ook daadwerkelijke 960 uur gebruik te laten maken van de voorzieningen. 4. Investeren in educatieve kwaliteit, waaronder interactievaardigheden van pedagogisch medewerkers t.b.v. vergroten taalniveau kinderen. 	<p><i>HEA-partners</i></p> <p><i>Andere partners:</i> Jeugdgezondheidszorg LEV-groep Bibliotheek BCO onderwijsadvies Etc.</p>
Versterken taalaanbod op de basisscholen, zodat kinderen qua taalvaardigheidsgroei zich ontwikkelen naar zijn of haar eigen vermogen.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Actualiseren beleid Taalklassen/ Topklassen 2. Inzicht in het taalaanbod en onderzoeken hoe het verschillende aanbod elkaar kan versterken 3. Afstemmen taalcriteria en de doorgaande lijn hiervan tussen kinderopvang en basisonderwijs om zo beter zicht te krijgen op het taalniveau van het kind in groep 1. 	<p><i>HEA partners</i></p> <p><i>Andere partners:</i> Jeugdgezondheidszorg Bibliotheek BCO Etc.</p>
Versterken van het aanbod voor ouders, zodat zij hun kind kunnen ondersteunen en stimuleren in hun taalontwikkeling	<ol style="list-style-type: none"> 1. Continueren thuisinterventies OAB: Boekstart, VoorleesExpress 2. Continueren van interventies op school en deze interventies delen met andere scholen, bv via kennisdelingsbijeenkomsten Tel mee met Taal 3. Bij het aanbod sluiten we aan op de behoefte van ouders. We maken hierbij onderscheid in activiteiten alleen ouders en voor activiteiten voor ouders en kind zoals het Leescafe, de bibliotheek op school. 4. Structureel aanbieden van taalklassen voor ouders op scholen waar veel anderstalige kinderen zitten. 	<p><i>HEA partners</i></p> <p><i>Andere partners:</i> Jeugdgezondheidszorg LEV-groep Bibliotheek BCO Etc.</p>

<p>Versterken van het aanbod voor anderstalige kinderen en hun ouders, zodat er een passend aanbod is waardoor ieder kind onderwijs kan volgen dat bij hem past</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis- en expertisedeling rondom NT2 2. Onderzoek wat kinderopvang en onderwijs (extra) nodig hebben om anderstalige kinderen beter te kunnen begeleiden en onderwijs te geven (inclusief bieden van andere alternatieven) en ouders handvatten te bieden. 3. Doorontwikkelen van NT2 onderwijs 4. Deskundigheidsbevordering hoe om te gaan met culturele verschillen (cultural awareness) (zie ook opgave 4) 	<p><i>HEA partners</i></p> <p><i>Andere partners:</i> BCO onderwijsadvies Bibliotheek Etc.</p>
---	--	--

Opgave 4. Toekomstgericht onderwijs en wereldburgerschap

We streven ernaar dat jeugdigen opgroeien in een inclusieve omgeving, waar iedereen optimaal mee kan doen op de opvang, de school, de wijk en het werk. We werken verder aan hun intercultureel bewustzijn en bereiden hen voor op onze toekomstige samenleving, zodat zij kunnen samenleven en -werken met individuen en groepen met verschillende culturen en achtergronden.

Inleiding

Helmondse jeugdigen komen steeds meer in aanraking met verschillende culturen, achtergronden en talen. Enerzijds kennen de Helmondse wijken, opvang en scholen – sommige meer dan andere - al een grote culturele diversiteit. Anderzijds brengt de aantrekkingskracht van Brainport met zich mee dat zich hier steeds meer gezinnen met andere achtergronden en uit andere culturen zullen vestigen. De opvang, scholen en wijken zijn de plaatsen waar al deze culturen elkaar ontmoeten. Interculturele samenwerking zou hier dan ook vanzelfsprekend moeten zijn.

Daarnaast hebben we te maken met een steeds meer flexibele, concurrerende en krappe arbeidsmarkt, welke een beroep doet op de adaptieve, kritische en ondernemende vaardigheden van de toekomstige generatie. Het is van groot belang om aan te sluiten bij de ontwikkelbehoefte van onze jeugdigen, en hen te binden aan en te behouden voor onze regio.

In het licht van bovenstaande ontwikkelingen willen we blijven inzetten op het zijn van een inclusieve samenleving, waarin jeugdigen optimaal mee kunnen doen op de opvang, op school, in hun wijk en later op hun werk. Om dit voor elkaar te krijgen, zetten we in op de versterking van hun intercultureel bewustzijn en op het verbinden van onze jongeren aan regionale onderwijsinstellingen en werkgevers. Ook zetten we in op kennisdeling en het vieren van succes met onze partners.

Daarbij is het goed om te benoemen dat diverse Helmondse opvangorganisaties en scholen hier al flink mee aan de slag zijn en de samenwerking op zoeken. De focus verschilt mogelijk per organisatie, mede afhankelijk van de omgeving van ervan en hun populatie. Er zijn vele voorbeelden te noemen, zoals:

Op het gebied van cultureel bewustzijn en internationalisering/ wereldburgerschap:

- Zijn er trainingen ontwikkeld voor pedagogisch medewerkers, waaronder een cursus basis Engels, gespreksvoering vanuit het Kind Volg Systeem en Cultural Awareness. Daarnaast wordt er gewerkt aan een train-de-trainer variant voor MBO, zodat ook zij deze trainingen kunnen gaan aanbieden aan het werkveld en daarmee een groter bereik behaald wordt.
- Verzorgt Hogeschool de Kempel voor leraren uit het primair onderwijs diverse teamtrainingen Engels zoals Taalvaardigheid en basistrainingen NT-2 (werkbaar onderwijs aan nieuwkomers). Tevens wordt er gewerkt aan de contouren voor een training Wereldburgerschap.
- Werkt een PO-schoolbestuur met een VO-school al samen om leerkrachten te professionaliseren op het gebied van Engelse vaardigheden en cultureel bewustzijn.
- Organiseren basisscholen ouderkoffiekamers, waarbij verschillende culturen elkaar ontmoeten.
- Zijn er naschoolse activiteiten in samenwerking met de LEV-groep, waarbij jongeren van verschillende culturen elkaar ontmoeten elkaar.

Om kinderen en jongeren aan regionale instellingen en werkgevers te verbinden:

- Zijn er buddy-trajecten waarbij scholen en technische bedrijven aan elkaar gekoppeld worden om elkaars werelden te leren kennen en samen contextrijk lesaanbod te creëren.
- Zijn er op Helmonds niveau samenwerkingen tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs om een doorgaande lijn te creëren en gebruik te maken van elkaars professionaliteit. Zoals het leskistenproject, gastlessen, Lessencyclussen voor Meer- en Hoogbegaafde kinderen uit het primair- en voortgezet onderwijs en de Vakroute.

- Stagestad Helmond – de Peel, dat bijdraagt aan de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in de regio door middel van het versterken van de samenwerking en het verbinden van talent.

Kennisdeling vindt plaats door:

- Het Kennisfestival, georganiseerd door Brainport.
- De organisatie van de technologietafels Helmond waarbij leerkrachten, leerlingen, overheid en bedrijfsleven drie keer per jaar bij elkaar worden gebracht rondom het thema techniek.
- Ondersteuning door Brainport Development.

Speerpunten

Aanvullend op het reeds bestaande aanbod, gaan we ons in de komende periode verder richten op onderstaande speerpunten.

1. Versterken intercultureel bewustzijn van jeugdigen

We willen onze jeugdigen optimaal voorbereiden op de toenemende internationale omgeving, verder weg en dichtbij. Jeugdigen leven en werken dan ook steeds meer samen met individuen en groepen met andere achtergronden en culturen in directe omgeving. Om deze reden blijven we inzetten op het versterken van hun intercultureel bewustzijn. We dragen hiermee bij aan het floreren van jongeren, zodat zij op een volwassen wijze in de wereld willen staan als (zelf)verantwoordelijke burgers die bijdragen aan een menswaardige en duurzame samenleving.

Dit doen wij door te investeren in de scholing van docenten en pedagogisch medewerkers op het gebied van intercultureel bewustzijn, wereldburgerschap en Engelse taalontwikkeling, zowel in de klas als in hun contact met de ouders. Ouders hebben namelijk een cruciale rol in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kind. Om deze reden is van belang om de ouders te betrekken bij de opvang en het onderwijs van hun kind, waarbij aandacht voor de cultuur en achtergrond van de ouders van essentieel belang is. Hier houden we rekening mee. We maken goed gebruik van het lokale aanbod in scholing en trainingen. Ook hebben we aandacht voor jeugdigen die niet vanzelfsprekend in aanraking komen met andere culturen. Om ook hun cultureel bewustzijn te versterken, willen we deze ontmoeting stimuleren.

2. Binden en behouden van jongeren aan onze regio ¹¹

De economie van Helmond – en ook de regio – wordt gekenmerkt door een aantal speerpuntsectoren, zoals de (maak)industrie, food(tech) en automotive en een aantal kraptesectoren zoals de zorg en het onderwijs. Gezien een (verwachte blijvende) krapte in deze sectoren, is het van groot belang om onze jongeren te binden aan en te behouden voor onze regio. Daarnaast hebben we te maken met een steeds meer flexibele en concurrerende arbeidsmarkt, welke een beroep doet op de adaptieve, kritische en ondernemende vaardigheden van de toekomstige generatie. Om deze reden zetten we in op onderwijs dat actief de verbinding zoekt met de regio en onze jeugdigen een houding meegeeft die past bij de toekomstige arbeidsmarkt.

We vinden het dus belangrijk dat de jeugdigen die opgroeien in Helmond, bekend zijn met de mogelijkheden en kansen in de regio. We stimuleren hen om daar gebruik van te maken. Daarom is het essentieel om jeugdigen vroeg kennis te laten maken met het regionale onderwijsaanbod en bedrijfsleven. Er zijn al verschillende vormen van samenwerkingen tussen bijvoorbeeld het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en MBO, maar ook tussen het onderwijs en het bedrijfsleven. Dit willen we voortzetten en uitbreiden. We verrijken daarmee continu het onderwijsaanbod door de samenwerking en doorlopende leerlijnen met lokale en regionale opleiders en door de samenwerking tussen het onderwijs met regionale bedrijven te blijven organiseren. Ook willen we jongeren een kritische en ondernemende houding meegeven, welke aansluit bij de toekomstige vraag op de arbeidsmarkt.

---

¹¹ Dit speerpunt staat tevens op de agenda van de regiegroep onderwijs en arbeidsmarkt, een bestuurlijk overlegorgaan welke op strategisch en tactisch niveau de hoofdlijnen uitzet voor onderwijs en arbeidsmarkt gerelateerde opgaven.

Bovenstaande sluit volledig aan bij het gedachtegoed van Brainport onderwijs. Dit betreft namelijk onderwijs waarin lerend leven essentieel is. Het is omgevingsgericht en samenwerking met externe partijen binnen de regio staat centraal. Het omvat verschillende onderdelen, zoals: Ondernemend, onderzoekend en ontwerpend onderwijs, omgevingsgericht onderwijs, 21-st century skills, gepersonaliseerd leren, internationalisering en co-creatie. Dit gedachtegoed versterken we in de komende periode graag verder in het lokale onderwijs.

2. Leren van elkaar en het vieren van successen

Elke lokale kinderopvangorganisatie en onderwijsinstelling geeft op zijn eigen wijze al invulling aan bovengenoemde speerpunten. Daarnaast zijn er al veel lokale en/of regionale initiatieven en projecten die hier tevens een bijdrage aan leveren. We willen optimaal gebruik maken van de beschikbare kennis en reeds opgedane ervaring van onze partners. Om deze reden willen we inzetten op het delen van kennis, het bundelen van ideeën en initiatieven en het gezamenlijk vieren van successen. Dit is randvoorwaardelijk aan het behalen van de overige twee speerpunten.

Activiteiten

Toekomstgericht onderwijs en wereldburgerschap		
Speerpunt en resultaat	Activiteiten	Betrokken partners
We blijven het intercultureel bewustzijn van jeugdigen versterken, zodat zij kunnen samenleven en -werken met individuen en groepen met andere achtergronden en culturen.	<ol style="list-style-type: none"> 1.(Voortzetten) Professionalisering van docenten en pedagogisch medewerkers. 2. Organiseren van uitwisseling van jeugdigen binnen en buiten hun directe omgeving 3. Versterken en/of verstevigen van de betrokkenheid van ouders bij de opvang en het onderwijs van hun kinderen. 	<p><i>HEA partners</i></p> <p><i>Andere partners:</i> Brainport Development Regionale bedrijfsleven Maatschappelijke organisaties en anderen</p>
We binden en behouden jongeren aan onze regio en leiden ze zo op, zodat zij goed voorbereid worden op de (toekomstige) banen in de regio.	<ol style="list-style-type: none"> 1. We verrijken het onderwijsaanbod door de samenwerking en doorlopende leerlijnen met lokale en regionale opleiders te blijven organiseren, en door de samenwerking met regionale bedrijven te blijven organiseren. 2. We blijven een onderzoekende en kritische houding stimuleren zoals bijvoorbeeld benoemd binnen het Brainport-gedachtegoed (breder dan 3O-leren, omgevingsleren, co-creatie, op maat). 	<p><i>HEA partners</i></p> <p><i>Andere partners:</i> Brainport Development Regionale bedrijfsleven Maatschappelijke organisaties en anderen</p>
We leren van elkaar, zodat we op de hoogte zijn van de beschikbare lokale kennis en ervaring, de verschillende initiatieven en het beschikbare aanbod.	<ol style="list-style-type: none"> 1. We organiseren bijeenkomst(en) door en voor ons - waaronder een stedelijke bijeenkomst - waar het delen van kennis en ervaring centraal staat. 2. We zoeken actief naar expertise in regio en maken verbinding met (bestaande) structuren die ondersteunend zijn aan onze speerpunten. 	<p><i>HEA partners</i></p> <p><i>Andere partners:</i> Brainport Development Regionale bedrijfsleven Maatschappelijke organisaties en anderen</p>

Van agenda naar uitvoering

Het bestuurlijk overleg kinderopvang en onderwijs is gezamenlijk eigenaar van deze agenda en draagt samen een verantwoordelijkheid voor de uitvoering ervan. Voor de periode 2020-2022 is er een prioritering en planning gemaakt welke activiteiten per opgave uitgevoerd worden. Deze activiteiten worden vertaald in bestuursopdrachten, welke worden vastgesteld door het bestuurlijk overleg kinderopvang en onderwijs, tenzij anders afgesproken.

De uitvoering van de bestuursopdrachten gebeurt zoveel mogelijk binnen de betrokken organisaties en waar nodig binnen een projectstructuur.

Een aantal genoemde activiteiten binnen de opgaven wordt al uitgevoerd of zijn ten tijde van het opstellen van de HEA opgestart. Het gaat hier bijvoorbeeld om de uitbreiding van het aantal uren voorschoolse educatie in de kinderopvang (opgave taalondersteuning) of voortzetting en uitbreiding van de Verlengde Schooldag (opgave ononderbroken ontwikkeling).

Twee bestuurders vanuit het bestuurlijk overleg kinderopvang en onderwijs zijn zgn. 'bestuurlijk kartrekkers' voor elk van de opgaven. Deze kartrekkers vormen samen een stuurgroep. Zij bewaken de voortgang en continuïteit van de opgaven en zorgen ervoor dat de activiteiten worden vertaald in bestuursopdrachten.

Afhankelijk van de soort opdracht en de uitwerking ervan zal elke keer bekeken worden wat nodig is om de opdracht uit te voeren.

Een deel van de activiteiten kan gerealiseerd worden zonder de inzet van extra financiële middelen en vraagt vooral inzet van capaciteit vanuit de verschillende partijen voor wie de betreffende activiteit relevant is. Het beschikbaar stellen van capaciteit is daarom een belangrijke voorwaarde om de uitvoering van de activiteiten te laten slagen.

Voor de activiteiten binnen de opgaven die financiële ondersteuning nodig hebben, zal per activiteit afgesproken worden hoe deze gefinancierd wordt. Dit kan bijvoorbeeld door het (gebundeld) inzetten van bestaande middelen van de partijen, door subsidiering vanuit overheidswege (gemeentelijk, regionaal, Europees) en andere financieringsbronnen.

Bijlage 1. Proces totstandkoming HEA

Begin 2019 is in het bestuurlijk overleg kinderopvang en onderwijs afgesproken om toe te werken naar een gezamenlijke geformuleerde opdracht van kinderopvang, onderwijs en gemeente. Bij voorkeur via opgave gestuurde opdrachten. Er is een traject gestart met de bestuurders om de opgaven met elkaar te bepalen. Met als resultaat dat op 7 juni 2019 de opgaven *verbinding opvang en onderwijs en jeugdhulp, ononderbroken ontwikkeling, taalondersteuning aan (anderstalige) kinderen/ jongeren en hun ouders en toekomstgericht onderwijs en wereldburgerschap* tijdens het bestuurlijk overleg zijn vastgesteld.

In de maanden augustus tot en met oktober 2019 zijn de vier opgaven verder uitgewerkt door vertegenwoordigers (bestuur, beleid en uitvoering) vanuit de opvang, primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroeps onderwijs, de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs Helmond-Peelland en de gemeente. Partijen konden zich hiervoor aanmelden. De inhoudelijke invulling gebeurde onder begeleiding van het Onderzoeks- en adviesbureau Oberon en de gemeente Helmond met als resultaat de Helmondse Educatieve Agenda 2020-2030 (HEA).

Het bestuurlijk overleg kinderopvang en onderwijs heeft op 24 oktober ingestemd met de eerste versie van de HEA. Tegelijkertijd heeft zij hier een vervolgoopdracht aan gekoppeld; verdere concretisering van de benoemde activiteiten uit de HEA inclusief een planning voor een periode van 3 jaar (2020-2022).

In de maanden januari en februari 2020 is wederom met een brede vertegenwoordiging vanuit opvang, onderwijs en gemeente een verdiepingsslag gemaakt per opgave. Deels met de vertegenwoordigers die ook bij fase 2 betrokken waren en deels met nieuwe vertegenwoordigers. De verdiepingsslag heeft geresulteerd in een planning en de vertaling van een aantal opgaven in bestuursopdrachten.

De eindversie van de HEA is – na verwerking van de laatste reacties van de bestuurders van het overleg kinderopvang en onderwijs op de HEA- op 18 februari 2020 door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld, zodat op 5 maart 2020 de HEA kon worden ondertekend.

Bijlage 2. Betrokken partijen

De volgende deelnemers zijn betrokken geweest bij de uitwerking van de opgave en/ of de verdere concretisering van de activiteiten:

Opgave 1. Verbinding opvang/ onderwijs met jeugdhulp

Spring Kinderopvang	A. van Zon (best. kartrekker)
Ver. Chr. Nat. Schoolonderwijs De Rank	M. Liebregt (best. kartrekker)
QliQ Primair Onderwijs	I. Schrama
Samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO	E. Wissink
Samenwerkingsverband Helmond- Peelland VO	M. van Leeuwen
Aloysius stichting	G. Rosielle
Bs. Silvester Bernadette	J. van Gogh-Brands
OMO-scholengroep, Carolus	D. Kuipers
OBSH	J. Engbers
Helicon MBO Helmond	L. Latour
Korein	M. Schoofs, J. Coopmans
SSOE, Antoon van Dijk	P. van Kreijl
SBO De Toermalijn	S. Berkers
ROC Ter AA	A. Brauers
Gemeente Helmond	K. Lukassen
Gemeente Helmond	C. van Deursen
Gemeente Helmond	W. Bergman
Gemeente Helmond	P. Verbakel
Gemeente Helmond	I. van Enckevort
Gemeente Helmond	Y. Hoeben

Opgave 2. ononderbroken ontwikkeling

Korein	V. van de Ven (best. kartrekker)
OMO-scholengroep, dr. Knippenberg college	R. Aarts (best. kartrekker)
Kindcentrum LeLa	L. van der Heijden
Korein	M. Schoofs
Spring Kinderopvang	L. Vissers
Bs. Silvester Bernadette	E. Vlems/ A. Smulders
OBSH De Bundertjes	R. Groenveld
Bs. De Goede Herder	W. van der Westerloo
Aloysius stichting	J. Verstegen
SSOE, Antoon van Dijkschool	M. Vogels
Helicon MBO Helmond	C. Bisseling
Gemeente Helmond, leerplicht	L. Berkers
Gemeente Helmond	J. van den Berkmortel
Gemeente Helmond	M. de Vries
Gemeente Helmond	E. Oprins

Opgave 3. Taalondersteuning aan (anderstalige) kinderen/ jongeren en hun ouders

Bs. De Goede Herder	C. Schellens (best. kartrekker)
Bs. Silvester Bernadette	M. van Ekert (best. kartrekker)
Kinderopvang Villa Vrolijk	C. van den Nouwlant
Korein	D. Winkens/ K. de Bie
Kinderopvang De Sleutel	J. Groenendijk
KC De Rakt	H. Vink
KC Vuurvogel	M. Melis
Montessorischool Helmond	A. Verschuren
KC Mozaiek	E. Warmerdam
KC Mozaiek	P. Nijhof
De Rank	M. Liebregt
Jan van Brabant	C. Kuijpers
BCO	E. Daalmans
Gemeente Helmond	C. Ezzarfani
Gemeente Helmond	J. Kolner

Opgave 4. Toekomstgericht onderwijs en wereldburgerschap

Gemeente Helmond	C. Dortmans (best. kartrekker)
Korein	C. Evers (best. kartrekker)
Hogeschool De Kempel	R. Verbruggen
Stichting Neutraal Onderwijs Wilhelmina	B. van der Meijs
Korein	I. van Thiel
Spring Kinderopvang	Y. Tielemans
OBSH	H. Fuchs
Jan van Brabant	GJ .Nillesen
B.S. Silvester Bernadette	D. Althuisen
QLIQ Primair Onderwijs	C. Raaijmakers
Salah Eddin El Ayyoubi	S. Dahmani
OBS Brandevoort	J. Dekker
OBS De Stroom	M. Jacobs
gemeente Helmond	M. de Vries

Bijlage 3. Bronnen

- Kadernota sociaal domein Helmond 2019-2022
- Rapport Met andere ogen, advies voor versnelling en bestendiging van de samenwerking onderwijs-zorg-jeugd, R. Peters ism Zunderdorp Beleidsadvies en Management, november 2018
- Ondersteuningsplan 2018-2022 Samen leren, SWV Helmond-Peelland PO
- Ondersteuningsplan 2018-2022 De professional aan het woord, SWV Helmond-Peelland VO
- Beleidsplan OAB/ VVE gemeente Helmond 2019-2023
- Visiedocument We are the Future, Brainport Development